

Bilaga 2 till kommunfullmäktiges protokoll 2007-01-22 § 4

Svar på interpellation (2006:30) från Anna Telestam (mp) om cykelbanors placering

Anna Telestam ställer i en interpellation följande frågor till mig:

1. Anser du att cyklandet blir mer attraktivt och tryggt genom den ovan citerade åtgärden, dvs. att anlägga nya cykelbanor på sidogator?
2. Om ja, vilken forskning och statistik bygger denna åtgärd på?

Som svar vill jag anföra följande:

De senaste åren har tre till fyra cyklister omkommit varje år i Stockholmstrafiken. Samtidigt har 75 till 100 cyklister skadats allvarligt. Jag är inte nöjd med den siffran, utan vill om detta är möjligt verka för att skapa en säkrare trafikmiljö, för Stockholms cyklister såväl som för andra trafikanter.

Stadens majoritet har i sin budget slagit fast att eventuella nya cykelbanor som princip ska anläggas på sidogator och inte på huvudgator. Med ”i princip” menas naturligtvis att andra lösningar inte helt utesluts, men vi väljer en annan inriktning än den tidigare majoriteten. Vi vill även att ”Befintliga cykelbanor ska utvärderas med fokus på framkomlighet och säkerhet”. Detta betyder att vi inte kommer att genomföra några förändringar utan att första ha analyserat hur detta påverkar framkomlighet och säkerhet.

För mig framstår det som intuitiv rimligt att det i regel är säkrare om cykeltrafik och biltrafik skiljs åt där det är möjligt och motiverat. Detta är även något som till exempel Vägverket lyfter fram som exempel på hur säkerheten på vägar och gator kan förbättras för cyklister. Det finns naturligtvis en rad andra metoder som kan användas för att bidra till detta mål: lägre hastigheter inom vissa områden kan vara ett, ett större säkerhetstänkande hos cyklisterna ett annat, nya beläggningar på cykelbanorna ett tredje. Vi kommer att titta på en rad möjligheter för att förbättra situationen för stadens cyklister. Den åtgärd som interpellanten tar upp måste ses som en del i en helhetslösning.

Jag är medveten om att det finns de som menar att det vore olyckligt om cykelfälten i Stockholms innerstad tas bort, däribland Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande i Stockholms län (NTF). På sin hemsida skriver NTF att ”forskning som bedrivs visar att cykelfälten ökar tryggheten”. Deras underlag för detta är dock inte helt tillfredsställande. En rapport i form av en litteraturstudie från Lunds Tekniska Högskola (”Kunskapsöversikt om cykelfält”, Annika Nilsson, 2000) och en säkerhetsstudie av cykelfält på Hornsgatan (”Cykelfält på Hornsgatan i Stockholm - en säkerhetsstudie”, Kristofer Tengliden, 2001) är de två källor som redovisass. Dessa uppgifter skall naturligtvis tas på allvar, men det är tveksamt om det utgör en tillräckligt solid grund för att slå fast att cykelfälten är något som generellt är att föredra framför separata cykelvägar. NTF hänvisar vidare till ett citat från rapporten ovan som säger att ”cyklisterna [känner sig] mer trygga med cykelfält än utan”. Det är förvisso möjligt att detta stämmer, men några invändningar mot påståendet kan lyftas.

För det första är inte känslan av trygghet detsamma som en faktisk trygghet. Det framgår till exempel av studien kring cykelfälten på Hornsgatan även att män känner sig betydligt tryggare än kvinnor när de cyklar på huvudgata, något som i sig knappast gör att det aktiskt förhåller sig på det sättet. Det är därför viktigt att vi tittar på den faktiskt tryggheten när detta är möjligt, snarare än på den upplevda tryggheten, även om den senare inte skall förringas.

För det andra så konstaterade den citerade undersökningen endast att de cyklister som färdas på en huvudgata känner sig tryggare med cykelfält än utan. Detta framstår i sig som rimligt. För den som bemäktigar sig med att läsa vidare konstateras dock även att ”cykelbanor värderades högre än cykelfält för att de upplevdes säkrare”. Om de i studien tillfrågade cyklisterna får välja mellan cykelväg och cykelfält väljer de således cykelvägen, även om det givet att de får välja mellan cykelfält och inget cykelfält väljer cykelfält. Detta framstår som rimliga prioriteringar ur ett cyklistperspektiv.

NTF tar vidare upp ett antal problem med separata cykelvägar som är väl värda att uppmärksamma, bland annat det negativa konsekvenserna som följer av att parallellgator ofta har sämre underhåll än huvudgator och därför erbjuder en sämre standard. Detta stämmer förvisso, inte minst efter de senaste årens eftersatta vägunderhåll. Att utifrån detta sluta sig till att lösningen är att cyklister därför bör färdas på stadens huvudgator ser jag däremot inte som något självklart. Rimligare är att vi – så som majoriteten i sin budget förklarat sig vara beredda att göra – tar krafttag för att förbättra underhåll och renhållning, även på stadens sidogator.

Jag tror att det finns stora förutsättningar för att cyklandet blir mer attraktivt och tryggt genom att nya cykelbanor anläggs på sidogatorna. Det rör sig inte om någon patentrösning som fungerar överallt. Det är heller ingen lösning som fungerar utan att underhållet av vägarna hålls på en god nivå. Och det är ingen lösning som i sig löser trafiksäkerhetsproblemen för Stockholms cyklister. Däremot är jag övertygad om att det kan vara ett viktigt steg framåt, för såväl säkerhet som tillgänglighet, givet att det kombineras med åtgärder som bättre information och ett större säkerhetsmedvetande hos stadens cyklister.

Anna Telestam undrar också vilken ”forskning och statistik” som majoriteten bygger sin politik på. Jag kan konstatera att forskningsläget varken är entydigt eller tillfredställande. I den ovan nämnda studien från Lunds Tekniska Högskola finns till exempel belegg både för och emot cykelfält på huvudgator. Det är därför viktigt för mig att vi noggrant följer utvecklingen för stadens cyklister efter det att vi genomfört de av oss föreslagna förändringarna .

En statistik som däremot gör att jag känner mig manad att vidta åtgärder är Vägverkets kartläggning av antalet skadade och döda i trafiken. Det är en statistik som jag kommer att arbeta för att förbättra.

2007-01-18
Mikael Söderlund
Stadsbyggnads och Trafikborgarråd